

Versijnt
éénmaal per week
Eindredactie
Mevr. E. van den Broek-van Vliet
Goeman Borgesiuslaan 1
9722 RA Groningen

GRONINGER KERKBODE

orgaan van de Gereformeerde Kerken in de provincie Groningen

14 augustus 1993
Jrg. 105-no.33

Uitgave Jan Haan b.v., Groningen, tel.: 050-12 45 00, fax: 050-12 90 43, giro 80 32 12 - Adres voor redactie en administratie Groninger Kerkbode, postbus 37, 9700 AA Groningen

Twee begrafenis, die ik kort na elkaar meemaakte:
Een vrouw, haar levenlang niet weggeweest van het dorp waar ze geboren was. Ze was nooit getrouwd en leefde erg teruggetrokken. Een leven zonder rimpeling en met weinig ophef. En toch: de kerk zat afgeladen vol tijdens de begrafenisdienst en een lange stoet deed haar uitgeleide naar het kerkhof. Plaats- en buurtgenoot was ze geweest. Dat betekent een stille, maar hechte verbondenheid met elkaar.
De andere ervaring: een man, nog maar een jaar met pensioen.
Hij had een hoge functie in het bedrijfsleven gehad en had veel moeten verhuizen voor zijn werk.
Net had hij met zijn vrouw een klein huis gekocht in zijn geboortestreek, of hij wordt ernstig ziek en overlijdt. Het kerkje van waaruit hij begraven wordt is maar klein. Dat is maar goed ook. Want naast zijn gezin, een paar familieleden en goede vrienden zijn er alleen een paar jongere collega's van zijn vroegere werk, die zichtbaar gekomen zijn om hun plicht doen en niet meer dan dat.

Individualisering

De tijden veranderen, maar doen ze dat altijd ten goede? „Dat krijg je nu van die individualisering!“ dacht ik in een opwelling, na die laatste begrafenis terugrijdend naar huis, terwijl ik me de vorige voor de geest haalde. „Terwijl de mensen vroeger gedragen werden door een gemeenschap, leven en sterven ze nu eenzaam en alleen.“

Een gedachte die ik even later toch weer moest tegenspreken. Want het is waar, dacht ik toen, op een dorp dragen de mensen elkaar wel uit het leven. Maar dragen ze elkaar ook dóór het leven heen? Een gemeenschap kan ook heel hard en verstikkend zijn. Zodra je ook maar iets van de geldende regels afwijkt, lig je eruit, ook al woon je er nog steeds midden in. De vrouw had het aan den lijve ervaren. Ik kende haar verhaal. De gemeenschap had haar weinig gegeven. De man daarentegen, hij had zelf iets van zijn bestaan gemaakt, in zijn eentje. Met wisselend en uitdagend werk, omringd door een klein maar fijn gezin, had hij geproefd van het leven. Juist door zich niet door de gemeenschap te laten gezeggen, maar door zijn eigen weg te gaan, had hij zich kunnen ontplooiën.

„Het komt op jezelf aan“. We horen die uitspraak

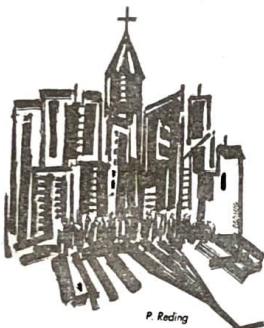
Jeugdherinnering

Het koren is gemaaid en staat op hopen als ruiters in 't gelid te wachten in de zon het is vakantie, en wij kind'eren lopen de rijen langs - het brood is op de bon - wij zijn als Ruth'weleer aan 't aren lezen en zoeken zo de broden van de grond het is nog stil en vredig op het land dat wijds en groot door 't zonlicht wordt beschenen ons deert geen radio, geen beatmuziek, geen krant wel prikken soms de stoppels onze tenen wij zijn als Ruth'weleer aan 't aren lezen en zoeken zo de broden van de grond maar boven in de lucht komt ver en zwaar een zwerm van vreemde vogels onze rust verstoren wij kijken angstig op met ogen groot en klaar een dissonant van ronkende motoren wij zijn als Ruth'weleer aan 't aren lezen en zoeken zo de broden van de grond wij kunnen ons als kind'eren niet verweren tegen dit angstaanjagende geluid de grote mensen moeten zich bekeren de liefde aan - de oorlog over - uit wij zijn als Ruth'weleer aan 't aren lezen en zoeken zo de broden van de grond

Mien Hoeksma.

„Hier ben ik“

overal en meer en meer. We zeggen het tegen onze kinderen, als ze een opleiding, een beroep moeten kiezen. „Individualisering“ heet dat met een groot woord. Vroeger was het een uitzondering dat je zelf iets te kiezen had. Als je toen voor een dubbelte geboren werd, werd je nooit een kwartje. Als je uit een werkmilieu kwam, bleef je erin; kwam je uit gegoede kring, dan was je carrière al uitgestippeld. Dat is niet meer zo, of althans: veel

minder. En gelukkig maar. Nu bepaal je zelf je loopbaan. Jonge mensen volgen niet meer slaafs hun ouders of hun milieu maar doen nu aan „carrièrerandings“. Het komt immers op jezelf aan. En dat niet alleen in je beroep of je opleiding. Maar ook: ga je trouwen, samenwonen of blijf je liever alleen? Wens je kinderen of kies je voor een carrière? Blijf je in je dorp, je streek - of trek je naar het buitenland? Blijf of word je lid van een kerk, of doe je zonder? Ooit „gebeurd“ ze gewoon of anderen beslissen wel voor ons. Nu komt het op onszelf aan, en kunnen we nauwelijks nog leunen op een gemeenschap van familie, buurt, dorp of kerk.

Ook de kerk individualiseert. Terwijl de kerk vroeger een vanzelfsprekend onderdeel van de sociale dorps- of buurtgemeenschap vormde, en je „er bij hoorde“ en „dus ook mee deed“, is de kerk tegenwoordig een individuele keuze geworden. En ook al heb je die stap gedaan en ben je bewust lid geworden, dan nog doe je alleen mee aan die kerkelijke activiteiten, die jou persoonlijk aanspreken. Voor zover de kerk nog een gemeenschap is, is zij dat als middel voor persoonlijke doeleinden, en niet meer als doel in zichzelf. De kerk is een gemeenschap geworden van mensen met een BAT-relatie: Believing Apart Together.

„Waar ben je?“

Hoe moeten we dat proces van individualisering nu waarden?

Er zijn mensen die alleen maar ach en wee roepen, heimwee hebben naar de gemeenschapszin van vroeger, waar zorgzaamheid vanzelf scheen te spreken. Voor hen staat individualisering gelijk aan egoïsme. Het wordt koud en kil tussen de mensen, zeggen zij, en zij wijzen daarbij op de toenemende onveiligheid op straat en de grote eenzaamheid in de huiskamers. Anderen daarentegen juichen de individualisering toe: eenvoudig worden mensen eens op eigen benen gezet en kunnen ze zelf kiezen wat ze willen met hun leven!

Ik denk dat we niet overhaastig voor één van beide opvattingen moeten kiezen, maar constant moeten proberen om de samenleving van vandaag te lezen in het licht van de bijbel.

En dan komen we als vanzelf weer terug bij die oer verhalen over den beginne, over de droom die God had toen hij ons maakte; over de mens als

beeld Gods, die antwoordt als hem wordt gevraagd: „waar ben je?“; over de mens die zijn broeders hoeders is, ook als hij daarvoor weg loopt.

„En de HERE God riep de mens tot zich en zeide tot hem: „Waar zijt gij?“

Waar zijt gij - dat is de oervraag, die aan ons wordt gesteld.

Er is een oerantwoord dat van ons terug wordt verwacht: „Hier ben ik!“ De mens naar Gods beeld is iemand die zich niet voor zichzelf hoeft te schamen, die gerust „ik“ durft te zeggen. Een antwoordend wezen, een verantwoordelijk mens. Ook voor de bijbel is de mens een ik-zegger. Het is God om de enkeling te doen, het individu.

BERICHT VAN DE RAAD VAN KERKEN NEDERLAND

WERELDCONFERENTIE SANTIAGO
Zoals al vermeld werd, zal van 3 tot 14 augustus a.s. in Santiago de Compostela, Spanje, de vijfde wereldconferentie van „Faith and Order“ worden gehouden. Het is de eerste conferentie van Faith and Order sinds 1963 (Montréal). Het thema is „Naar een gemeenschap (koinonia) in geloof, leven en getuigenis“. Er worden ongeveer 350 officiële vertegenwoordigers van kerken verwacht. Vanuit de Nederlandse kerken worden afgevaardigd:

L. J. Hoedemaker (N.H.K.), A. W. J. Hutepien (R.K.K.), mevr. M. Postma van Leeuwen (G.K.N.), M. van Leeuwen (Doopteggenzede Sociëit).

Het Moderamen van de Raad van Kerken heeft de lidkerken gevraagd de aandacht van plaatselijke geloofsgemeenschappen op deze conferentie te vestigen. Er zijn redenen te over waarom zij een brede belangstelling verdienen. In de eerste plaats is het thema van de conferentie van vitale betekenis voor de kerken en de oecumenische beweging. In een voorconferentie (Denemarken, februari jl.) is er naar gestreefd een verbinding te leggen tussen het gesprek over de eenheid die wij zoeken en datgene wat in het conciliair proces over gerechtigheid, vrede en heilzaamheid van de schepping beoogd wordt. Zoals het gesprek over de eenheid inspireert kan tot een gezamenlijke inzet, zo blijkt de bezinning op deze inzet op haar beurt de behoefte te roepen tot een verdiept gesprek over geloof en spiritualiteit.

In de tweede plaats verdient Faith and Order alleen al daarom onze belangstelling, omdat vandaar - vooral door middel van het Limarapport over Doop, Eucharistie en Ambt - belangrijke stappen gezet zijn op de weg naar eenheid.

Het Limarapport mag gezien worden als een hoopvol teken van toenadering tussen de kerken. Niet genoeg kan onderstreept worden dat het Limarapport juist daar brugge sloeg waar eeuwenlang een diepe kloof de kerken verdeelde: de vragen van kerk, sacrament en ambt, en dat hetzelfde rapport daarbij de liturgische inkeer duidelijk wist te verbinden met de maatschappelijke inzet.

In de derde plaats mag vermeld worden dat het nu voor het eerst is dat de Rooms-Katholieke Kerk aan een wereldconferentie van Faith and Order participeert, na een groot aantal jaren actief meegedaan te hebben aan het werk van Faith and Order, inclusief het Limarapport. Het Moderamen wil dit verband niet onverminderde waarde toevoegen aan de toenemende oecumenische ontwikkelingen. Gedacht wordt niet alleen aan de rooms-katholieke participatie in een zo centraal onderdeel van de oecumenische beweging als Faith and Order, maar ook aan de sterk toenemende deelname van de Rooms-Katholieke Kerk aan nationale Raden van Kerken, zoals op de derde wereldconferentie voor Raden van Kerken (Hongkong, februari 1993) geconstateerd kon worden.

Het Moderamen vraagt de kerken de plaatselijke geloofsgemeenschappen op te wekken in de diensten op de zondag

voorafgaande aan de conferentie voorbede te doen voor de voortgang van de oecumenische beweging in het algemeen en voor de conferentie in Santiago de Compostela en allen die eraan deelnemen in het bijzonder: een gebed om de Geest die bevrjdt, bijeenbrengt en vernieuwt. Daarbij, aldus het Moderamen, mag ook de dank niet ontbreken voor wat in de oecumenische beweging bereikt werd en voor wat er in de kerken door veranderende. Juist in een maand waarin we het vijftienvertigjarige bestaan van de Raad van Kerken denken en we terugblikken op een weg van oecumenische hoogtepunten en dieptepunten, hebben we er behoefte aan nadruk te leggen op de dankbaarheid.

GRENSHOSPITIUM

Met het oog op het modeling overleg van de Vaste Kamercommissie voor Justitie met staatssecretaris Kostjo over het Nederlandse asielbeleid stuurde het Moderamen van de Raad van Kerken de Vaste Kamercommissie een brief, waaruit enkele punten:

- de Raad meent dat het zogenaamde grenshospitium „zowel visueel als qua regime niets anders is dan een detentiecentrum voor asielzoekers“ en dat het detineren van asielzoekers die geen strafbaar feit hebben begaan in strijd is met de menselijke waardigheid;

- de Raad verzet zich tegen de lange duur van detentie in het grenshospitium;

- de Raad noemt de beslissing tot detentie „dikwijls te overhaast“ en acht het motief van de afschrikkende werking daarvan verwerpelijk;

- de Raad stelt dat het „Reglement Grenslogies“ „onvoldoende duidelijk“ is wat betreft de rechten en plichten van de bewoners van de inrichting;

- de Raad dringt aan op een verbetering van de rechtspraak voor asielzoekers;

- de Raad zegt te vrezen dat de praktijk van het „beenzenden“ (op straat zetten) van asielzoekers die niet kunnen worden uitgezet, leidt tot „criminalisering van de betrokkenen“.

(Uit: Oec. bulletin RvKN juli '93).

De Kerk van Santiago de Compostela

de gereformeerde kerken in nederland

„VANDAAR“ OVER „DE ERFENIS VAN CAMBODJA“

LEUSDEN - Cambodja, maar vooral de Cambodjansen staan centraal in het hoofdartikelen van het zomernummer van „Vandaar“. Tijdens het Pol Pot-regime was het „Tuol Sleng“-museum in Phnom Penh van 1975-1979 het belangrijkste martelcentrum van het land. Twintigduizend mensen vonden er de dood. Vandaar-redacteur Jan Verhage was onlangs op bezoek in Cambodja en tekende uit de mond van een vrouwelijke gids van het museum een pijnlijk stuk van haar levenverhaal op. Vele van haar familieleden werden vermoord. Maar ook in andere families vielen er in die periode slachtoffers. Een tot twee miljoen Cambodjansen, voor een belangrijk deel intellectuelen, kwamen om als gevolg van hongers, oorlog, dwangarbeid en marteling. Het onderlinge wan-

trouwen is groot en de macht van de communistische Rode Khmer is nog altijd duidelijk waarneembaar. De toekomst van Cambodja blijft een bron van zorg, aldus „Vandaar“. Het administratieadres: „Vandaar“ is postbus 202, 3830 AE Leusden.

„MISSIONAIRE GEMEENTE“ OVER GELD

LEUSDEN - Wat heeft een plaatselijke kerk of gemeente te maken met geld? Veel, concludeert Missionaire Gemeente, het oecumenische tijdschrift voor de toerusting tot missionair denken en handelen in het maatschappelijk. Kerken krijgen te maken met bezuinigingen als gevolg van teruglopend kerkbezoek en afnemend ledenaantal. Dat heeft tot gevolg, dat het beleid hierop zal moeten worden aangepast. Hoe doe je dat? En hoe beleg je als kerk je spaargeld op een verantwoordelijke wijze? Wat doe je als je weinig te geven hebt, terwijl de hulpvraag blijft bestaan? Aan de hand van het thema „Niet onbemiddeld!“ besteedt een Missionaire Gemeente aandacht aan deze en andere vragen. Informatie en bestellingen: Postbus 203, 3830 AE Leusden.